

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ
Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
Для Галичини 2.50 дол.
Для України 2.50 дол.
Для п. Америки 2.50 дол.
Для Канади 2.50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Journal semanal para os Ukrainos no Brazil.

Publica-se em Prudentópolis Quintas Feiras.

Дрібні оголошен-
від стиха. Білий п.
всякі оголошеня
гори.

PRACIA

Prudentopolis —

Ми Українці до спову
В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Всесвітний, вселюдський поступ, а національна сві- домість.

В розвитку людства й народів проявилися і проявляються протягом часу всякі кличі. Виринали вони і виринають посеред українського народу і нераз неначе ці багонні вогники зводять суспільність на манівці і трясовини. Тимто всяким таким кличам треба добре прислухуватися, зріло їх оцінювати і не давати заманюватися високопарними окликами, не розібравши їх як слід.

Коли український нарід після вікового занепаду і глибокої дрімоти пробудився до нового життя і став почувати себе окремішним, самостійним народом, почали визначніші народолюбці пильнувати, щоби ці почування, ця народна, національна свідомість поширювалася і поглиблювала в народних верствах. Ці змагання наших народолюбців находили дійсне оправданне в тім, що український нарід, оточений могутними, свідомими або загребушими сусідами затрачував чимало своєї народної сили і свого стану

свідомої родини, нема здорового народу, без народу ми нігде нічим. „В ненародности нема ані мистецтва, ані правди, ані життя, ані нічого“. Так писав геніяльний Тургенієв, а Москалі докоряли йому за це западниство.

Та ледви трохи пробудилася в українській суспільности на Придніпрянщині та на наддністрянській Україні національна свідомість, виступив проти змагань українських народовців учений професор вільнодумець з докорами, що вони плекають націоналізм, замість дбати про вселюдські ідеї і всесвітний поступ. Пішли такі кличі і на Придніпрянщині і по наддністрянській Україні, що національність це тільки форма, що не признається примусових думок і почувань, котрі видаються за національні, ніяких обовязкових історично-національних „святощів“. Особливо ж хватилося тих кличів молодіж, все палка до новостий і високопарних покликів, а хоч провідники народовців заявляли ділами, що вони радо прилучаються до життя й загально-людського поступу, тількиж його придбання бажають заціпляти на українським національним ґрунті, пятаювано їх ретроградами, вспятниками. Богато роботи і придбань старих шестидесятників (і тут і на

ці сторонництва неначе кітом і творила непохитну підвалину цієї держави. Недостача національної свідомости, почуття народного обовязку і народного сумління довела і Західно-українську державу до упадку. Та мимо того сумного досвіду після затрати державної самостійности наш учений історик не вихіснував реально історичного знання і виступив прилюдно з докорами, що ми націоналісти і шовіністи, що це шкодить українській справі за границею та подав яколік на це яко спасенне для нашого народу третій інтернаціонал з його високопарними, але мрачними і нездійсними мріями й утопіями. Як що не встиємо розбудити і поглибити національної свідомости, котра булаби нашою провідною зіздуою в наших самостійницьких змаганнях і лучила широкі верстви суспільности ясною думкою про нашу державність, тоді й нова будівля провалилася і не удержала. Нехай отже ясна національна свідомість понесена в найширші верстви стане підвалиною бажаної всіма нашої державної будівлі, а тоді наспіє пора подбати і про вселюдський, всесвітний поступ.

О. Барвінський.

Східній Галичині переводить польська влада реєстрацію всіх бувших військових в звязку з острим положенням в Європі. Щоби замилити очі, як це звичайно робить Польща, оповіщено, що це тільки упорядкування резервістів і про якусь мобілізацію і мови не може бути.

Кенське підприємство. Варшавський „Пшегльонд Вечорни“ подає зйавлення, з якого виявляється, що фабрикація банкнотів в Польщі є одним з найбільш непоплатних підприємств. Бо беручи в основу ціни з грудня минулого року то виріб одно-маркового банкноту коштує 160 мп., 5 маркового 190 мп., 10 маркового 230 мп., 20 маркового 265 мп., 100 маркового 830 мп., 500 маркового 420 мп. і т. д. Виявляється, що шойно п'ятсот марковий банкнот оплачує свою продукцію. Перед польським урядом не лишається іншого виходу, як замінити друк банкнотів якимсь іншим, більш поплатним підприємством, або і простим папером.

Наглі суди знесені. Польські часописи доносять, що силою рішення польської ради міністрів з дня 22. м. м. знесено наглі суди, задержуючи їх тільки в кількох округах навіщених звичайним бандитизмом.

ЗІ СВІТА.

находили дійсне оправдання в тім, що український нарід, оточений могутніми, свідомими або загребущими сусідами затрачував чимало своєї народної сили і свого стану посідання в користь Москалів, Поляків, Волохів, Малярів, Німців і т. п. задля недостачі національної свідомости, тугости, вдатности і живавости. Отсі шкідні прояви спонукали наших народних провідників найпаче на придніпрянській і наддністрянській Україні з цілою рішучістю дбати про розбудження і поглиблення національної свідомости серед української суспільности. Як старинний Архімед глядів у своїх змаганнях певної точки опору, так і наші народовці та їх провідники були тої думки, що нарід повинен мати кріпку точку, опору, несхитну підвалину, а цею точкою по думці наших народолюбців є родина, семья і нарід. Без здорової

чаються до життя і загальнолюдського поступу, тількиж його придбання бажать заціпляти на українським національним ґрунті, пятавано їх ретроградами, вспятниками. Богато роботи і придбань старих шестидесятників (і тут і на Придніпрянщині) на національно-культурній царині понехано і занедбано, молоде покоління розпливалося, особливо на Придніпрянщині в московським т. зв. поступовім лібералізмі, затрачувало свідомість своєї народної окремішности і національні українські почування і блукало в мрачній фразеології. Обставини в часі великої світової війни зложилися так, що утворилася самостійна Українська Держава, одначе вона не вдержалася задля роздроблення української інтелігенції на безліч сторонництв, що ганялися за всякими високопарними окликами, але не мали національної свідомости, котра лучилаб

ма нашої державної будівлі, а тоді наспіє пора подбати і про вселюдський, всесвітній поступ.

О. Барвінський.

ЗІ СВІТА.

В Галичині не втихає.

Збройний напад на двір польського поміщика. „Газета Поранна“ доносить, що перед кількома днями напала ватага збройних повстанців на двір польського поміщика, графа Козьобродського в селі Дзвинячка, повіт Борщів. Повстанці повязали прислугу опісля вивели всі коні графа, забрали всю упряж, накривала одіне, чоботи і т. п. — все вартости 53 мільонів марок — і без найменшої перешкоди відійшли.

Реєстрація військових. В Польщі і

Наглі суди знесені. Польські часописи доносять, що силою рішення польської ради міністрів з дня 22. м. м. знесено наглі суди, задержуючи їх тільки в кількох округах навіщених звичайним бандитизмом.

Примірний „консистож“. Нам прислали документи, читаємо у львівським „Гром. Вістнику“, з яких виявляється, що православна духовна консисторія в Кременці на Волині з еп. Діснізієм на чолі зайшла так далеко в своїй льоальности, що не тільки ціле урядування веде в польській мові, але в тійже мові відповідає на письма звернені до неї в українській мові.

Це роблять православні тоді, коли сотки католицьких українських священників сидить по ляцьких тюрмах за уживання укр. мови.

Рос знова бушує. З Галичини зно-

У ВІСІМДЕСЯТІ РОКОВИНИ СМЕРТИ

Маркіяна Шашкевича.

5

(Дальше).

Свята у Львові.

Почин до засновання комітету для торжественного відсвяткування столітних роковин уродин Маркіяна Шашкевича, дало товариство „Просвіта“ скликанем анкети усіх українських товариств у Львові на день 17. цвітня 1911 р. В анкеті сій взяло участь 25 відпоручників українських, найвизначніших товариств та відпоручник комітету золочівського, котрий зіставав у тіснім по розуміню з комітетом у Львові.

Анкета уконституовалась як: „Красвий ширший комітет для обходу 100 літних роковин уродин М. Шашкевича“, та вибрала Тіснійший комітет з сімох, опісля доповнений до десятиох осіб; в склад сього комітету увійшли: др. Іван Брик, ред. Ярослав Весоловський, др. Михайло Волошин, Володимир Гадзінський, Любомир Огоновський, о. Теодозий Лежогубський (як голова), Іван Савицький (як секретар), др. Кирило Студинський, проф. Володимир Шухевич, о. др. Дмитро Яремко; крім сего постійну участь в нарадах і працях сего Комітету брали: дир. Антін Гапаяк (як касієр) і ред. Юліян Балицький.

Ширший комітет відбув пять засідань, де подавано способи як найторжественнішого звеличання Шашкевичевих роковин. Зараз на першім таки засіданю рішив ширший комітет візвати усіх Українців (галиць-

ких, буковинських, закордонних, угорських, босанських та американських) як найсвятоточнійше і найвеличавійше відсвяткувати се всеукраїнське торжество та в тій цілі видано три відозви п. з.: „Маркіянове Свято“, „Родимці!“ „Братя Словяне“. Головною задачею комітету було відсвятковане Маркіянових роковин передовсім у Львові, а організоване і уладжуване обходів в краю віддав комітет в першій мірі філіям „Просвіти“, зглядно окремих місцевим комітетам. На зазив комітету Головний Виділ тов-а „Просвіта“ розіслав був в сій справі обширний обіжник з енергічним покликом до своїх філій та читалень.

Тіснійший комітет відбув десять засідань — і на них рішено слідуочі важнійші справи:

1) Опрацьовано проєкт обходу Шашкевичевого у Львові;

2) внесено просьбу до ц. к. Ради шкільної краювої озвільнене від науки усеї шкільної молодіжи всіх шкіл східної Галичини в дни 6-го падолиста, як в дни роковин Шашкевичевих. Рада шкільна краюва відповіла рескриптом з дня 30. IX. 1911 ч. 17095/IV вдоволяючо;

3) рішено вмурувати памяткові таблиці в храмі св. Юра і духовної семінарії, та уладити величавий і маніфестаційний похід на могилу поета на личаківським кладовищі, виключно при участі тільки українського народа;

4) заходом товариства „Львівський Боян“ при співучасті п-ні Сальомеї Крушельницької, п-а Кребса і хорів: „Бандуриста“ та гр.-кат. питомців уладжено два величаві концерти;

5) накладом комітету вийшов „Памятко-

вий альбом М. Шашкевича“ з передмовою та десятьма картинами, (3.000 примірників по 1.50 К);

6) заходом тов-а „Просвіта“ вийшла брошурка д-ра І. Брика: „Століте уродин Маркіяна Шашкевича“;

7) накладом Руського тов. педагог. видано брошурку М. Возняка; Памяти Маркіяна Шашкевича;

8) Жіночий Кружок Р. Т. П. видав житпись М. Шашкевича в поезиях Б. Лепкого „Для ідеї“;

9) замовлений комітетом у п. Ів. Труша портрет Шашкевича видано у відбитках в 200 примірниках (по 1 К);

10) видано переписні листки (10 картин) по 200 пр. кождої (по 6 сот.) а відтак альбом;

11) 3100 штук шпильок до краваток з бронзу з погрудем Шашкевича (по 60 сот.);

12) 900 штук таких самих жіночих шпильок (аграфок) (по 90 сот.);

13) 5.550 штук звичайних, бляшаних відзнак для учасників (по 20 сот.);

14) товариство „Просвіта“ видало серию сьвітляних обрязів „Ювілейний рік Шевченка і Шашкевича“, з чого 11 відноситься до Шашкевича.

Вкінці бажанем комітету було, уладити торжественну академію в честь М. Шашкевича та виеднати у Ради міста Львова поділ мішаної до тепер народної школи ім. М. Шашкевича на дві, мужеську і жіночу та перемену першої на виділову, а також, щоб котрусь з визначніших вулиць чи площ Львова назвала іменем Шашкевича. Та сі справи не узінчали ся доси бажаним успіхом.

Уладжене сьвяточної академії віддано зараз на першім засіданю комітету Науковому тов-у ім. Т. Шевченка, та се Товариство заявило — що видає праці про Маркіяна і його часи і через те більше ніякої участі в обході прийняти не може. Подібно не довела до успіху і окрема субкомісія, зложена комітетом.

Від Ради міської м. Львова на письмо комітету з дня 13. IX. с. р. до ч. 122971, до тепер ще нема ніякої відповіді. Сеї справи пильнує далі тов. „Просвіта“.

Послідне засідане Тіснійшого комітету відбуло ся 15 падолиста с. р.; на нім прийнято до відома звіт касовий: прихід 3099 К 92 с., розхід 5091 К — сподіваний загальний прихід 9349 К 63 с., сподіваний загальний розхід 5800 К 65 с., сподіваний чистий дохід 3538 К 98 с.

Крім того запали слідуочі ухвали:

1) подякувати за впорядкованя походу тов-у „Сокіл“ і закупити 10 м. площі сего товариства;

2) весь дохід чистий сподіваний передано тов-у „Просвіта“ висловлюючи слідуочі бажаня:

а) товариство „Просвіта“ займе ся поставленем памятника на могилах письменників Івана Вагилевича і Антона Любич Могильницького;

б) утворить один літературний фонд стипендійний ім. М. Шашкевича при тов-і „Просвіта“;

в) вести-ме на будуче усі справи, що відносять ся до сего річного ювілею Шашкевича;

г) поручено вкінці допильнувати успішного полагодження справ в Раді міста Львова.

ва доносять про виступи ватаги Роса. Виступає він в бобрецькому і ходорівському повіті. Польська влада не може йому нічого зробити.

—«»—

Шевченко на івдекеі. Львівська прокуратура переростає своєю ревністю мабуть усі „малопольські“ прокуратури з яких мабуть жадна не поважилабися на конфіскацію слів Шевченка. Львівська прокуратура натомість сконфіскувала в останньому числі „Свободи“... кінець Шевченкового „Заповіту“, який до речі кажучи, читався і співався привселюдно на території старої царської Росії.

—«»—

Франція пошкодила найбільше собі. Торговельний атташе при американській амбасаді в Парижу переслав міністерству торгівлі, звіт, що сповіщає, що наслідком заняття долини Рур Франція вирядила сама собі найбільшу шкоду.

Практично від хвилини заняття долини Рур Франція не дістала звідам ні вугля ні коксу. Наслідком цього мусіло стати у Франції 35 відливарень а всі фабрики, які є зависимі від достарчуваних з відливарень матеріалів є зівсім спаралізовані. Німеччина противно; наслідком здержання висилки вугля антанті вона тепер має подостатком його у себе в дома з копалень на Шлеску.

—«»—

КОТИ НА ПРОДАЖ.

Недавно американський Ратунковий Комітет Росії оголосив в часописах, що в Росії страшенно розмножилися миші, нищать все по полях по причині цілковитої нестачі котів. За одного kota в Росії треба заплатити оден мільон рублів.

На вість про це в містечку Гутенберг, Н. Дж. завязалася спілка, яка має вислати до Росії корабель у щертв виладований котами. Цей корабель опісля за гроші, узискані з розпродажі котів, яких думають там продавати в ціні по десять мільонів рублів бі...

завів народи і правительства на шлях братерства і рівности“.

—«»—

ЛЕНІН ТАКИ ЗАДРЕ НОГИ.

Вся боротьба спеціалістів, яких покликано до більшевицького царя, Леніна ограничається до цього, щоб не допустити до третого атак апopleксії. Третий атак означає невідкличну смерть для добра цілої людскости.

—«»—

КОМПРОМІС В СПРАВІ МЕМЕЛЯ.

Поміж литовським правительством і конзулями держав антанті прийшло до тимчасового порозуміння в справі занятого неправильними литовськими військами міста Мемель. Якого рода порозумінне, телеграми не подають.

—«»—

ПАМ'ЯТНИК ДЛЯ НЕВЬДОМСКОГО.

У Варшаві та кількох иньших містах відслужено поминальні богослуження за страченого властями мордерця першого президента Невьдомского. Вшехполяки отверто проголошують його мучеником а навіть почала улаждувати складки, щоби йому поставити пам'ятник.

—«»—

КОПАННЕ ЗОЛОТА В НІМЕЧЧИНІ.

Пораз перший від 300 літ в Німеччині поновно приступлено до копання золота. Недавно найдено у Вестфалії, коло міста Корбах поклади золота. Цего золота нема там багато, позаяк з одної тони скали дасть добути всего тільки 44 грами золота.

—«»—

ТУРКИ ОСТАТОЧНО ВІДКИДАЮТЬ ДОГОВІР.

Всі спроби виратування конференції в Люзанні остаточно завели. Представництво Туреччини заявило, що не підписи виготовленого антантою мирового договору, навіть зі значними улекшеннями, які пороблено в послідній хвилині. Ісмед паша, голова турецької деле...

конференція офіційально не зістала зірвана, завішення оружа буде продовжуватися дальше і він обіцяв зділати все, що в його силах, щоб не допустити до поновного вибуху війни.

УТИКАЮТЬ ТИСЯЧАМИ З УКРАЇНИ.

Здовж румунської границі, в містах Могилеві, Ямполи та других містах над Дністром, знаходяться тепер десятки тисяч втікачів з навіженої голодом східної та полудневої України. В більшій частині се Жиди. Ратують їх жидівські організації з Америки, обєднані в „Америкен Дхуіш Джойнт Дистрибушен Коміті“.

СОВІТЬСЬКА РОСІЯ.

Головне управління міського господарства в совітській Росії складо розпис, який визначає ті мінімальні суми, які необхідні для впорядкування й відбудови будинків в містах. Згідно розписові часткова направа націоналізованих будинків вимагає 160 міль. рублів золотом, повна направа їх буде коштувати 280 міль. руб. золотом. Кошти направи будинків, що знаходяться в приватному володінні будуть коштувати 544 міль. руб. золотом. Відновлення старих міських підприємств — 150 міль. руб. золотом. З огляду на неможливість перевести такі витрати, розпис скорочений до 500 міль. руб. золотом. В таких величезних сумах висловлюються ті витрати, якими міста повинні оплатити п'ятилітне панування большевиків.

Крoвaві розпaви з Ляxами в Тернопільщині.

Українські хлопці, яких Ляхи силують до свого війська, стріляють ляцьких жовнірів і поліцаїв.

Польські газети піднесли великий алярм з приводу вістий, які наспіли з Тернопільщини про тамошні українські заворушення проти...

зійшлись у різні сторони Тернопільщини.

Потому зачалася в повіті війна. Перша вістка наспіла з Купчинець, де українські хлопці убили польського поліцає на станиці польської „панствової“ поліції.

В Ходачкові Великим українські хлопці напали на польську поліційну станицю на залізничному двірці. Вивязалась стрілянина крісами. Кажуть, що Українці вимордували цілий поліційний постерунок.

В Денисові українські хлопці зазіли при гостинці і напали на відділ польських уланів. Там впало двох уланів трупом, а решта втікла. Одначе українські хлопці напали на них вдруге біля моста, де знова вбили команданта відділу і двох уланів. Решта уланів втікла серед перестрашу на поля.

Польський „воєвода“ з Тернополя вислав до Ходачкова Великого і Денисова відділ війська з 60 жовнірів з двома машиновими крісами.

На алярм польських газет польська окупаційна влада готується до військового поготівля в цілій Галичині проти української оружноі війни по селах.

Поляки накидаються на Українське Правительство Петрушевича, що се воно бунтує українських хлопців до війни проти польської влади в Галичині, та що присилає на сю ціль гроші, кріси й амуніцію.

УКРАЇНЦІ МАСАКРУЮТЬ ПОЛЬСКИХ ВОЯКІВ В САМБОРІ.

Соціалістичний дневник „Арбайтер Цайтунг“ доносить, що Українці змасакрували в місті Самборі цілий відділ польских жовнірів.

До масакри прийшло в хвилі, як польські жовніри брали Українців силою до жовнірських бараків.

Польські окупаційні власти проголосили сейчас в цілій околиці воєнний стан.

УКРАЇНСЬКІ ХЛОПЦІ В ПЕРЕМИЩИНІ, ЯКИХ ЛЯХИ ЗАБРАЛИ ДО СВОГО ВІЙСЬКА,

на виставі про це в місцеву "Гу-тенберг, Н. Дж. завязалася спілка, яка має вислати до Росії корабель у щертв виладований котами. Цей корабель опісля за гроші, узискані з розпродажі котів, яких думають там продавати в ціні по десять мільйонів рублів більшевицьких або три доляри американських грошей, має закупити російського кавяру і випакований ним має вертати назад до Америки.

— « » —

ПАПА ВЗИВАЄ ДО МОЛИТОВ, ЩОБ СПАС-ТИ ЛЮДСТВО.

Святіший Отець Пій, в листі до кардинала Помпіль, висказав своє побоювання ввиду теперішнього міжнародного положення, яке „грози́ть новим сумом, болем і небезпекою для людства“.

І Папа просив кардинала, щоби він візав вірних до молитов „аби вблагати Господа, щоби спас людство перед новими страхіттями і

Представництво Туреччини заявило, що не підписи виготовленого антантою мирового договору, навіть зі значними улекшеннями, які пороблено в послідній хвилині. Ісмед паша, голова турецької делегації відіхав до Ангори, щоб нарадитися зі своїм правительством.

Граф Массілі, яко генеральний секретар конференції звиває Ісмеда, щоб він остав і продовжував переговори і запитав його без обиняків чи Туреччина взагалі хоче мира. На це дістав відповідь, що Туреччина остає при своїй ноті з 4-го лютого іменно, що вона є готова до підписання около 80 процент параграфів договору, а прочі мають бути відложені в ціли ведення дальших переговорів. Він додав, що мусить нарадитися зі своїм правительством, однак є готов до продовжування переговорів на перший заклик антанти... Позаяк

українські хлопці, яких Ляхи силують до свого війська, стріляють ляцьких жовпів і поліцаїв.

Польські газети піднесли великий алярм з приводу вістий, які наспіли з Тернопільщини про тамошні українські заворушення проти польської окупаційної влади.

Заворушення викликали українські хлопці, яких Ляхи на силу беруть до польського війська. Вони по многих селах Тернопільщини збунтувались і зоружившись, зачали війну проти ляцьких наїзників.

Львівський польський дневник „Газета Поранна“ у своїм виданню повідомляє, що в селі Денисові українські „рекрути“, яких взято до польського війська, уладили „безправне“ віче. Були там Денисівці і хлопці із сусідних сіл. Вічевики мали зі собою кріси і набої. Вони постановили не ставитись до служби в польському війську і ро-

силою до жовнірських бараків.

Польські окупаційні власти проголосили сейчас в цілій околиці воєнний стан.

УКРАЇНСЬКІ ХЛОПЦІ В ПЕРЕМИШЛІ, ЯКИХ ЛЯХИ ЗАБРАЛИ ДО СВОГО ВІЙСКА, ВТІКАЮТЬ З КАСАРЕНЬ.

Львівські польські часописи подають відомости з Перемишля, які доносять, що українські хлопці, котрих польська окупаційна влада забрала на силу до свого війська та умістила їх в перемиських касарнях, повтікали відтам назад до своїх сіл або в дальші сторони.

Польський перемиський „воєвода“ вислав „карні експедиції“ на села і видав наказ, що вони мають годувати польське військо так довго, поки не віддадуть в польські руки своїх хлопців, котрі втікли з польського війська.

Польські „карні експедиції“ по-

По сім комітет розв'язав ся.

Неділя 5. н. ст. падолиста,

Програма і порядок торжеств відомі були вже з часописий.

На сьвятоюрській площі.

Чудовий, осінний день. Спокійно, тихо і любо. В столиці галицької України якийсь незвичайний, не буденний рух, настрої. Знак великого дня, великого всенародного сьвята.

Вибила година десята — і на сьвятоюрській дзвіниці весело заграли дзвони. Чи в тих звуках якась чар сила, що нарід пливе філя за філею — і вкоротці площа св. Юра залита морем голов?

Ні, се не голос дзвонів, а могутна чудодійна сила народної сьвідомости, самопошани і карности звела нашу суспільність разом. Зійшлась уся — і старі і молоді, і бідні і богаті — усі верстви стали поруч себе. Одна родина, велика родина. Повага, гідність, радість, бодрість і сила на лици кожного. Імя Маркіяна лучить усіх, дух його гр'є серця!

Площу під самою церквою заняла львівська інтелігенція, міщани і делегації львівських українських товариств. Площу здовж мурів митрополитичого гроду вкрили селяни — старі сивоволосі батьки і жінки, парубки й дівчата, в чистих сьвяточних мальовничих одежах — се делегати з усіх майже повтів Галичини з вінцями і лентами, призначеними на могилу Маркіяна Шашкевича.

А далі непроглядні ряди „Соколів“ і „Січовиків“, молодіж шкіл висших і середних,

школи дівочі, народні — і знова товпа народа в суміж з інтелігенцією, міщанством і робітництвом. Звиж 20 тисяч народа. Тихо і поважно — хіба лиш сотки синіх та малинових прапорів збиточно грають ся з вітром. Всьо готове до походу. Хвиля ожданя. По Службі Божій в архикатедральній церкві Й. Е. Митрополит граф Андрей Шептицький в окруженю капітули і духовенства та в присутності числених делегатів і гостей довершує обряду сьвячення пам'яткової таблиці.

Таблиця вмурована недалеко входових дверей у праву стіну, а на ній коротка напись:

„Пам'яті Маркіяна Шашкевича поета, подвижника, вістника відродження Австрійської Русі“.

По відслоненю і посьвяченю таблиці церков опорожнюють ся і починають ся похід, уладжений львівськими „Соколами“.

Похід.

Починають три кінні „Соколи“ а за ними малехівська музика, далі „Соколи“ львівські і краєві з прапорами, львівська „Січ“, сільські „Соколи“ з прапорами і музикою з Комарна та „Соколки“. За „Соколами“ поступали школи: Народна школа ім. Маркіяна Шашкевича, приватна школа ім. Бориса Грінченка, прив. жіноча гімназія СС. Василянко з прапором, школи Руського товариства педагогічного з прапором, Українки-учениці жіночої учительської семінарії. Далі поступали приватні гімназії з Рогатина, Яворова, Буська і Збаража, відтак ученики Українці польських львівських середних шкіл, Бурса ремісника, Торго-

вельна школа „Просьвіти“, філія української гімназії з прапором, головна укр. гімназія і учительський збір сеї гімназії. За школами йшла українська молодіж університетська і технічна.

Відтак ступали повагом делегації з вінцями. Ріжнобарвий ряд поверх 11 соток делегатів з 350 вінцями манив око своєю красою, тішив своєю силою. Сеж заступники товариств, організацій і інституцій з числених сіл і міст цілого краю.

За ними йшли делегації львівських товариств і організацій, декотрі з прапорами і музикою.

За товариствами йшли питомці духовної семінарії і сьвященники, а похід замикали процесії львівських і підльвівських церков. Похід процесий починає хор філії української гімназії, по середині йшов хор головної української гімназії, а на кінці хор питомців. З процесіями і за ними непроглядні маси народа.

Похід трівав цілу годину, йшов найлюднішими улицями Львова серед шпаліру — цікавих, і приклонників і ворогів Маркіянового діла. Чоло походу вже в цвинтарній личаківській брамі, а на сьвятоюрській площі ще останні відділи ждуть на свою чергу. Похід, якого Львів не бачив — похід повний достоїнства і поваги. Кому не блисла тоді сльоза радости — в чие зневірене серце не вступила нова сила, сьвята надія?

І вороги склонили з подивом голову і казали: „гляньте, як руські хлопці вміють шанувати свого поета-воскресителя“.

Так, се був побідний похід життя народу і живучости української ідеї, се був похід культурности народу, його подавляючої си-

ли його ясної будучности.

На цвинтарі.

Нарід пливе. Щоб вдержати порядок, „Соколи“ творять подвійний кордон. Кордон хвилями подаєть ся під напором тисячних мас народа. Поверх десять тисяч голов уставляєть ся лавою довкола Маркіянової могили. Біля пам'ятника росте гора вінків. Уже і процесії і капітула. Архиврейська панахида, молебні, жалібні пісні хору питомців. Панахида кінчить ся і починає

Проповідь

Ексцеленція митрополит граф Андрей Шептицький:

„Рідко кому дане в довгі літа по смерті збирати наоколо свого гробу представників цілого свого народа. Великі заслуги, великий талант, навіть великі діла на те не вистарчають. І великих людей могили коротко по їх смерті присипує порох забуя.“

Стоячи над гробом Маркіяна Шашкевича кожний з нас певний, що сеї могили руський нарід не забуде через довгі століття, кожний чує, що ми тут зібрали ся не лиш на те, щоб звеличати великого поета, заслуженого для церкви і вітчизни робітника. Нас зібрала днесь велика ідея, котрої Маркіян був неначе прапором.

Ся гадка що перед літами була могутим товчком цілого нашого народного відродження, єсть днесь єще для нас єсїх і на віки остане керницею живої цілючої води, що зрошує лани нашого церковного і народного життя і все відсьвіжує зелень надії на будуче.

(Далі буде).

селах Перемищини, як відтам повідомляють, поводяться по розбишацьки. Найбільше дались вони в знатте селам Поздяч і Торки.

Польські „карні експедиції“ увязнили вже багато утікших українських хлопців, яких провадили через Перемишль закутих в ланцюхи. Закуті українські хлопці переходячи улицями Перемишля, співали українські національні гимни.

Німці про Східну Галичину.

Берлінський щоденник „Берлінер Берзен-Цайтунг“ помістив дня 8. січня с. р. статтю під заг. „Польща на небезпечній дорозі“ присвячену польській державній політиці.

Розглядаючи політичні відносини в Польщі на тлі останніх союзових виборів, автор статті звертає особливу увагу на східно-галицьке питання те висловлює притім цілий ряд інтересних і влучних уваг про основні питання польської політики.

„Вислід виборів до польського союму і сенату — пише автор на вступі — розкрив перед цілим політичним світом правдивий образ дійсного складу польської держави і отворив очі навіть самим польським імперіялістам щодо основних проблем польської державної політики. У своїм безмежнім бажанню поширення границь Польщі прилучували дотеперішні польські правительства за допомогою французького протектора до польської держави щораз нові території та посунули межі польського пановання далеко поза національні польські області. На тих національно чужих окраїнах Польщі закривали до тепер дісний характер сих земель польські гаранізонни, польська адміністраційна влада і новозасновані польські школи. Чужинці могли думати, що тут ходить про визволені коріннопольські землі. Поки заселенне сих окраїн не мало нагоди вияви-

личину, яку поляки неправдо і всупереч всім обовязуючим умовам уважають частиною Польщі, мають впасти всі жорстокости найострійшого національного поневолення. Вчасі між виборами і відкриттем союму польський уряд вислав до Східної Галичини ославленого генерала Галлера, щоб він привернув там спокій і порядок. В практиці ся експедиція генерала Галлера рівняється дальшому продовженню політики винищування українського елементу у Східній Галичині, який виносить там три четвертини цілого населення.“

По думці автора статті Польща не навчилась дотепер нічого з історії останніх років і він не віщує добрих успіхів її політиці. Польська держава лежить між двома великими державами (Україною і Німеччиною), які не будуть завсігди глядіти байдужно, як то з їх земляками поводяться в Польщі як з „громадянами другої (гіршої) класи“ польщі. А коли вона, як здається, махне рукою на сю пересторогу, і не зверне на неї уваги, тоді сама мусіти-ме взяти на себе вину за неминучі наслідки.“

Франція оружить Польщу.

Французський парламент ухвалив для Польщі кредит в сумі 400,000,000 франків (паперових, то значить \$24,000,000).

З того приводу пише ньюорський дневник „Ворлд“ в передовиці:

„Французька позичка Польщі, яку в четвер прийняв французський парламент, вказує на факт, що дійсна війна є виразною можливістю в близкій будучині. Та позичка се кредит в сумі 400,000,000 для польської армії.“

„З огляду на теперішнє становище французького скарбу позичку такого рода можна вважати тільки воєнним середником. Франція оружить свого союзника на сході Німеччини тому, що предвид-

нича сітка в Рур належить до найбільше скомплікованих в цілій Європі. Тамтуди переходять міжнародні лінії, які лучать Берлін і Париж а кромі цього поміж поодинокими містами є множество малих і коротеньких ліній з подвійними і поодинокими торами. На цілій цій сітці всего тільки кілька ліній є в руху.“

Дальшою комплікацією, яке положенне незвичайно отруднює це, що потрібно величезної скількості порожних возів до перевозення вугля. Німці в нормальнім часі уживали около 250,000 возів до вивоженя вугля. Тепер тисячі порожних возів в Німеччині а тисячі стоїть порожних на шляхах. І найбільша трудність буде власне в очищенню шляху із цих порожних возів.

Політичний настрій в долині Рур остає незмінний. Німці поволи приходять до переконання і стають вірити що версальський договір не має більше ніякого значіння. Берлінське правительство розліпило по всіх усюдах сотки тисяч оголошень що Франція поломилла договір; що берлінське правительство не має чим більше платити воєнного відшкодовання і апелює до населення, щоб воно помогло оплачувати застрайкувавших в Рур. І цей апель приносить міліони марок. Одно місто Ляйпціг протягом 3-х днів зложило два міліярди марок на удержане страйкарів в Рур.

Французька преса починає змінити тон і взиває своє правительство, щоб воно постаралося якнайскорше о приверненне мира.

З Бразилії.

Дня 26. с. м. прибув до Прудентополя новий священник Впр. о. Ілярій Жидан Ч.С.В.В. На новому місці в місійній праці найБог благословить і подає сили.

Товариство ім. Т. Шевченка в Куритибі повідомляє отсею до-

почву... І я за вашим поетом мести кличу тепер: »Zemsta«! »Zemsta«! на вас самих!

Та се на пізнійше.

Тепер треба думати, щоб утечи: Тільки до ліса — а там я безпечний! Яка се чарівна думка! За дроти — в ліс — і я вільний!

Вільний! Вже не »jenies«...

А як зловлять?

Як застрілять?

Та що я думаю про се? Зловлять то замкнуть, буду гнити, як і дотепер гнив. Застрілять — то буде кінець усьому, може й ліпше, ніж тепер... Удасться втечи — то мое щасте!

Отже завтра!

Але з ким, як, куди, ще не знаю. Вибирається сотник Л. поручик Р. і хорунжий К. Та всі на жаль не можемо. За багато!

Я вже приготований. Листи попалив, річи роздав, написав письмо до хати, на всякий випадок позашивав гроші в одіж, купив тютюну, хліба, ковбаси, свічку, сірники і вже готов. Денервує мене сей барак та попура темрява в ньому, розяснена лише дрібку брудно жовтим світлом лампи знадвору. Денервує мене той дивний настрій бараківий, мішанина сміху і плачу, розпукі й гумору, прибиття і веселости, ся неприємна мішанина всіх можливих контрастів. Денервує мене сей глибокий віддих сплячих, сей сухий кашель котрогось із товаришів. Лютьте мене се зимно, що заснути не дає

Та се мабуть остання моя ніч у бараку! Остання?

А як зловлять?

Тільки вже втекло...

А Яросевич? Його застрілили...

Все одно! Раз мати родила...

Чому я не сплю? Вже час! Перед дорогою треба виспатись.

А тут сон десь відлетів, далеко, далеко...

13. жовтня.

Тринайцятого! Щасте, чи нещасте принесе мені? Рішаючий день у мому життю!

Дійсно пех!

Всюди заосмотрення. Навіть до другого району не вільно нікому перейти! На головній брамі стоять жандарми й кожного, хто виходить — хочби під конвоєм — записують. Миш не втече — кажуть. Але я мушу, мушу! Всі віраджують мені, та вже пропало! Раз рішився.

Aut Caesar, aut nihil!

Поручник М. і Р. відступили, бояться. Хорунжий К. іде з іншою партією. Разом ідемо: я, сотник Л., хорунжий Д. Я вже спакований. Три пари білля маю на собі, підперезаний ручником, в кишенях потрібні річи. По обіді в дорогу. Зденервований сильно.

Що буде?

Дванацята година. За хвилику обід.

Іду ще до хорунжого Т. Він лежить на прічі. Вже пятий день не встає. Каже, що „страйкує“.

тер цих земель польські гаразди, польська адміністраційна влада і новозасновані польські школи. Чужинці могли думати, що тут ходять про визволені корінно-польські землі. Поки заселення цих країн не мало нагоди виявити своєї волі, міг польський уряд вмовляти у світ, що Польща — це національна держава. Аж соймові вибори вивели правду на світло дня. Волинь, Білорусь голосували в цілості на не-польських кандидатів. Майже третя часть відданих в цілій Польщі голосів упала на кандидатів бльоку національних меншостей і в новому польському соймі на 440 послів засіло 90 заступників не-польського населення. Але і ці числа не віддають вірно дійсного складу населення в Польщі, бо перше, штучна виборча геометрія обкріила права не-польського населення, а друге, більше як три мільйони українського населення Сх. Галичини на підставі ухвали українського конгресу у Львові не взяли участі у виборах.

Тепер вже не може бути ніякого сумніву, що Польща се держава національностей та що польській державі не вільно вести політики в інтересі польського елемента. Нова Польща се наслідниця старої Австрії і вона повинна, навчена досвідом Австрії, стерегтися перед політикою національного поневолення.

Автор виказує далі, що Польща не думає витягти ніякої науки з вислуду соймових виборів. Перед нею стоять дві дороги: Порозумінне з чужими народами, які опинилися в межах полької держави або їх безпощадне поневолення. І Польща йде далі сею останньою дорогою та поступає так якби чужі народи в Польщі не існували і якби в польських соймі і сенаті не сиділа четвертина чужинців.

„Особливо у відношенню до Українців польський уряд і польські партії не думають змінити своєї дотеперішньої політики. Сей не вигідний для них факт, що Сх. Галичина і Волинь се майже чисто українські землі, хочуть вони усунути шляхом скріпленого терору і насилля. Головно на Сх. Га-

льщині польської армії. „З огляду на теперішнє становище французького скарбу позичку такого рода можна вважати тільки воєнним середником. Франція оружить свого союзника на сході Німеччини тому, що передвиджує можливість війни на двох фронтах. В жадне інше вясненне годі повірити, а се вясненне потверджує заява французького преміера Пуанкаре, що Франція дає сю позичку приятелеви в потребі, та що се одиноке вясненне, яке він може дати.

„Чому Польща в потребі? Чому вона в такій розпучливій потребі, що мусить мати воєнну позичку, коли французькі фінанси натягнені так, що мало не тріснуть? Може бути лише одна причина. А саме, що Франція і Польща військові союзники. У випадку війни вони обі обовязані виступити. Франція, хочтяй сама в критичному фінансовому положенню, має найти гроші на зоруженє Поляків, бо на думку правительства Пуанкаре нова європейська війна се така виразна можливість, що закупно амуніції мусить зачати ся сейчас.

„Слова державних мужів тепер далеко менше виявляють ніж їх діла. Сей воєнний кредит для Польщі є ліпшим пробним каменем аніж яканебудь премієрська промова про се, що криють під собою вісти з Європи“.

Франція і Німеччина терплять недостаток вугля.

Майже безнадійна криза, яка наслідком німецького опору і актив саботажу зівсім знищила весь рух на залізницях в Рур однаково важко діткнула Фрацію і Німеччину. І одна і друга держава стали болючо відчувати брак вугля. За оден місяць окупації Рур Франція одержала не цілу четвертину з визначеної їй квоти вугля у висоті два мільйони тон.

Справа цілковитого устання руху на залізницях є одним з найбільше важких проблем, з якими прийшлося бороти Франції; Заліз-

дню 20. с. м. прибув до Прудентополя новий священник Впр. о. Ілярій Жидан Ч.С.В.В. На новому місці в місійній праці най Бог благословить і подає сили.

Товариство ім. Т. Шевченка в Куритибі повідомляє отсею дорогою місцевих і дооколичних Українців, що дня 15. цвітня с. р. збудеться в салі тогож тов. представлення »Наталка Полтавка«, о год. 8 вечером, на котре запрошуєсь усіх взяти участь як найчисельнійшу. Українці! Позаяк це представлення відбудеться у нас перший раз, тому най не буде ні одного між вами, котрий не взяв би в нім участі!

На зібраню Виділу правників паранських постановлено виставити памятник для помершого недавно Руй Барбози.

В станах Багія і Сеара, як пишуть, розпаношилась жовта фебра.

В Ріо Гранде ще й досі нема спокою.

Я. Береза, чет. У.Г.А.

Утеча з Тухолі.

(Виймки з дневника одного Тухольця).

12 жовтня.

Отже рішено! Завтра тікаю! Довше сидіти й мучитись, чекати кінця — чи смерти, не можу. Щось пре мене вперед, за дроти, не дає спокою. Мушу! Щось у нутрі моєї душі кличе: „Мусиш, мусиш“! Я не опруся сьому кличеви. Воля зове... Там — за дроти, в ліс, у поле, відітхнути раз повними грудьми — здається, до щастя нічого більше не треба.

Волі! Волі!

Сі дроти, сі прокляті дроти, що відгородили нас від світа, від людей, що звязали не тільки тіло, але й душу... Ах, як ненавижду я вас, як дерби я вас, хочаб і кров плила з рук моїх!

А сі довгі багнети, що лискаються до сонця або до жовтого світла нічної лямпі, з якою пекольною радістю я втопивби їх у теплому тілі того самого Ляшка, що носить їх на своєму рамени!

Та — на жаль — не можна... Месть на пізнійше, але все таки: »Zemsta, zemsta na wroga, z Bogiem, albo mimo Boga«... Так ви нас учили колись, вщипляли отруту в молодеці серця... та найшли податну

ідемо: я, сотник Л., хорунжий Д. Я вже спакований. Три пари білля маю на собі, підперезаний ручником, в кишенях потрібні річи. По обіді в дорогу. Зденервований сильно.

Що буде?

Дванацята година. За хвилику обід.

Іду ще до хорунжого Т. Він лежить на причі. Вже пятий день не встає. Кажє, що „штрайкує“.

— Ходи „Дішо“ зі мною!

— „Де? Не бачиш, що я штрайкую“?

— Тікаю, тікай і ти!

Кілька хвиль мовчанки — „Добре“!

Зірвався з лежанки, убирається поспішно та бурмоче під носом. „Навіть штрайку рехтельно докінчити не дадуть. Тікай! Де чортови в зуби! Не лежить хлоп у барлозі а ноги хоче простувати. Кидай Товариство: Гей, Іване, можеб краще відразу Ляхам сказати, що тікаємо, щоб такі вже замкнули до криміналу, бо й так зловлять! Що ти на се“?

— Як не хочеш, то „штрайкуй“ далі, кажу я йому.

— „Не хочу, не хочу“, бурмотить — „але воно добре булоб побачити що світ тай з Берліна Ляшкам переслати здоровлення і псобожні желання, з окрема »Nendz-i« Представити собі його міну, як дістане картку від Діші з Берліна! Задля сього самого втікаю.“

— Отже добре, Дішо, але скорше!

Обід. Я їсти не можу.

Хлопці зіли. Щоб перейти у другий район, беремо бочки, в яких принесено нам обід і несемо до кухні. Діша і я однв, сот. Л. і хорунжий Д. — другу.

Ідемо! Барак пращає нас.

„Щастя!“

На першій брамі Ляшки не пізнали нас. Гадали, що ординанси, бо дійсно багато від них не ріжнимося. Обдерті, зарослі, замазані. Тому й перепустили. Ми вже у стрілецькім районі.

Віднесли бочки до кухні. Ідемо до підстаршинського бараку. За десять хвиль іде партія підстаршин, як надзорці большевиків, на роботу. Вони обіцяли нас взяти з собою і помогти в утечі.

»Zbierac sie!« — кричать стійки що нас поведуть.

Підстаршини взяли нас у середину.

По хвилі партію окружили стійки й ведуть.

Брама.

»Stój!« Числять! Може пізнають...

Серце бється як шалене...

Не пізнали! Йдемо далі.

Ще одна брама — числять, ще друга!

Подвіре. Ми вже за районом бараків.

За бараками тягнеться аж під ліс поле, обгороджене дротами та обставлене — рідко — стійками. Там большевики закопують бульбу, а ми маємо наглядати й помагати їм при роботі.

Прийшли на місце.

Багато большевиків: копають ями, виселюють соломою, кладуть бараболю і закопують.

Беремось і ми до роботи, але се дуже

незручно нам іде. Большевики мабуть пізнали що ми хочемо втікати.

Ліс недалеко. Дріт в одному місці відірваний, треба підійти так, щоб Лях не побачив.

Одна стійка пішла до табору по сокиру, інші обступили наші підстаршини й забавляють. Сього, що ходить коло дротів, не видно. Пригожа хвиля. Треба втікати!

Наперед іде сотник Л. Пове на череві; ще хвилю прилягає до землі. Вже коло діри, вже за дротами і зникає в корчах, Один!

Другий іде хорунжий Д. Лізе, сунеться, часом трісне щось під ним, сопе, не може трафити до діри. Але вже й він у лісі.

На мене черга!

Страх непрямно, гірше ніж на фронті. Сто разів гірше! Пове! Руки трясуться, кров тарабанить у висках, зденервований до крайности.

Лізу.

Ховаюсь, як можу, в буряні. Ще кілька кроків до дротів. Коб лише стійка не побачила! Коби вдалось.

Уже діра! Вже!

Вже за дротами!

Ще на рачках поміж корчі...

Де сотник? Де хорунжий?

Ага, там!

Два скоки і я при них.

Присіли під корчем і чекаємо Діші.

Так тихо, що чути стукіт кожного серця...

Піт ллється з чола, очі розширені...

Є вже й Діша.

— „Я стрінув цивільного“ каже.

В лісі!

Біжимо між деревами, просто себе.

Скорше, скорше!

Гусаком, кілька кроків один від одного.

Сотник на переді, я на кінці. Кождий дивиться в наказану сторону. Ліс рідкий, сосновий, порізаний стежками.

Коби хоч не стрінути кого...

То день, друга година.

Річка!

Мусимо перескочити її.

Вдалось!

За річкою побігли ще троха, опісля сіли в корчах.

Діша перезуває черевки, бо вже нагризли йому ноги.

По кількох хвилях встали і йдемо далше.

Наш напрям — захід.

Се наша мета.

Здалека бачимо, як бавляться діти. Обходимо їх.

Минає пів години.

Та-тата-та-бем, бееее.

Що се?

Стріляють?

За нами?

Певно стійки завважали нашу втечу...

Дальше мершій!

Біжимо, що сил стас...

А тут ліс такий рідкий. На сосну че...

друку заходом [накладом „Союза Українських Інвалідів“] — кооперативиз обмеженою порукою.

Замовленя слати на адресу: „Союз Українських Інвалідів“, Львів, вул. Руська ч. 3/II. — а гроші чеком платним в Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові, Підвале ч. 7., пересилати у листі на адресу „Союза“ з допискою „за Жалібну Книгу“.

Читайте і передплачуйте одинокий багато ілюстрований двотижневник, часопис найбільше поширений між українською еміграцією в Європі й Америці

„УКРАЇНСЬКИЙ СКИТАЛЕЦЬ“

Орган військової еміграції земель З.У.Н.Р. Виходить 1. і 15. кожного місяця.

З нього довідається, з яким героїзмом і самовідреченням боролася

УКРАЇНСЬКА ГАЛИЦЬКА АРМІЯ

за державну самостійність свого Народу та побачите унагляднені в численних ілюстраціях усі її визвольні змагання! Читайте самі і своїх дітей учіть пізнавати гордість і непобідимість свого Народу!

Передплата вносить для Бразилії річно 10\$000, піврічно 5\$000, чвертьрічно 2\$500. Адреса Редакції і Адміністрації:

„Ukrainskyj Skytalec“

Wien XVIII., Ferrogasse 31.

9—4

Austria, Europe,

НА ПРОДАЖ 4 льоти з помешканням, ПЕКАРНЯ і дім принагідний на венду. Зголосуватись до Миколи Стельмащука в Дорізовні. 1—19.

ПОЗІРІ — Есперанса і околиця! — ПОЗІРІ!

Коли надходить час свят, кождий хоче купити собі щось лучшого, чи в убранню чи щось до хатньої обстанови а передовсім стараєся набути найліпшої якості товари споживчі, щоби як найкраще перевести ці святочні дні. Це все можете набути в українській торгівлі біля церкви. Тут надите ріжного рода і доброї якості матерію на убрання, капелюхи, хустки, панчохи; зможете купити дешево і найлучшого сорта муку, каву, цукор, сіль, риж і інші домашні прибори. А при тім заощадите свій дорогий час не потребуєчи їхати вже до міста та сповните найбільший патріотичний обовязок „СВІЙ ДО СВОГО“. Українці попірайте сю торгівлю, котра попірає найбільше ваше добро — школу!

Заходіть до торгівлі **МИХАЙЛА ОПУШКЕВИЧА** в **ЕСПЕРАНСА** — а ніколи не по жалуйте!

Книжки до набутия.

УЧИТЕЛІ Й УЧИТЕЛЬКИ!

Замовте собі одинокий студенський вістник

„ПОСТУП“

Виходить що місяця та поміщує гарні оповідання, стихи, як також обширні научні статі з ріжних областей знання. Передплата в Бразилії вносить лиш 4\$000. Адреса: «POSTUP» — Leopold, ul. Dominikanska 11. Europa, Galicia Oriental.

Часопись для молоді і дітей:

„Наш Приятель“

Адреса: OO. Vasyliany — Zovkva Galicia Orient. — Europa

Можна замовляти також і через Редакцію „Праці“ в Прудентополи.

PHARMACIA POPULAR

— de —

O. Santos Pacheco Prudentopolis Paraná

Великий склад дрогуерії і хемічних продуктів. Можна набути ріжні ліки гомеопатичні та інші ліки на ріжні хороби. Ціни догідні.

Іван Сакс

(РІЗНИК)

Подає отсим до відома, що купує всегда кожду скількість безрог та рогагу худобу за які платить добрі ціни.

Prudentopolis, Praça da Matriz.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ

ОЛЕКСИ МАРТИНЦЯ

Прудентополис — Лінія Іваї

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

Отсим поручаю місцевим Українцям і дооколичним мій склеп заосмотрений в ріжні річи, коріни і напиктків, як: мука національна і аргентинська, цукор білий і маскавіньо, цукорки, риж, хміль, свічки стеаринові, сіль мелену і грубу, кава мелена і зернятами,

Консерви — сардинки, гоубаду, оселедці в лятах, компоти, як: абакаші, песики, оріхи кокосові, суніці, фіґи, амиші і інші;

НАПИТКИ КРАЄВІ — як: моретіана без сумніву справедлива, лікери, фернет, біттер, пиво ріжних марок, вино натуральне і перепароване, спиритус 40 градусів, коньяк, агварденте;

ЗАЛІЗНЕ НАЧИНЕ КУХОННЕ — рондлі, баняки варешки, лижочки, ножі з доброї стали і інші РІЛЬНИЧО-ГОСПОДАРСЬКІ ЗНАРЯДИ, як: цвяхи фойен, рикалі, завіси, дріт колючий, дріт до цвіток, серпи, сапи, бомби металегі, а вкінці РІЖНІ ДРІВНІ РІЧИ — як: кошки, зеркала, паєта до черевків, перець, гвоздики, галочки мушкательові, сода до мила, бікарбонат, щітки до підлоги і коней, сита, зошити, пера, олівці, таблички, рисіки, атрамент, сірка, сірники, відерка до води, згребла, школятири, і. т. д.

КУПУЮ і ПРОДАЮ: герву, віск і інші продукта кольоніальні.

ПОРУЧАЮ рівнож свої виробі масарські — ковбаси, салами, смалець, солонину — а все те по пристоупних цінах.

Заходіть сюди а будете задоволені.

З поважаннем

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ

ПОЗІРІ! УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛИ!

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікара і професора університету при великім шпитали S-ta Casa як також

Резиденція:

Carvalho

Та-тата-та-бем, бееен.
 Що се?
 Стріляють?
 За нами?
 Певно стійки завважали нашу втечу...
 Дальше, мерщій!
 Біжимо, що сил стає...
 А тут ліс такий рідкий... На сосну не
 вилізли...
 Прийдеться згинути!
 Боже, Боже...
 Тринацятий! Пех!
 Вже й корчі! Скорше між них!
 Кульки свищать...
 Ми забігли десь у гушавину. Дальше біг-
 ти не можемо. Бо й де? Тут заглибина, як
 лійка від гранати. Ми всі чотири положи-
 лись у ній, притулились до себе й чекає-
 мо.
 Чекаємо... смерти...
 Стріли тріскають по лісі, кульки дзвен-
 нять. Сильно. Питання — чи трафили на
 наш слід, чи лиш так на пострах у воздух
 стріляють, не дає нам спокою.
 Певно зловлять!
 Убють!
 Хто їм заборонить? Скажуть: «Усієка!».
 І хто їм докаже, що безборонних морду-
 вали?
 Пропа! Треба попрощатись з життям...
 Траба було тікати?
 Хотів волі...

(Далі буде).

ОГОЛОШЕННЯ.

ПОЗІР!

Отсим запрошуєсь всіх п.п. Ко-
 мітетових будови нової церкви,
 щоб зійшлись на спільну нара-
 ду, яка відбудеться в справі будо-
 ви церкви дня 1. цвітня (в цвіт-
 ну неділю) зараз по богослуже-
 ню в старій каплиці.

Прудентопіль, 17. марта 1923.

О. МАРКІЯН ШКІРПАН
 парох.

Гарна, Історичної вартости памятка, котру
 кождий Українець повинен набути — се:

„Жалібна Книга“

Української Галицької Армії в часі Визволь-
 ної Війни. Обіймає спис Старшин і Стріль-
 ців Української Галицької Армії, котрі го-
 лови свої покладали за Волю України з точ-
 ним поданем дати і місця уродження, як
 рівнож дати, місця і свідків смерті.

Ви Братя Американці певно зацікавитесь
 долею не одного свого знаомого або й
 кривняка. Тому, спішіть з замовленням, бо
 наклад задля скупих фондів невеличкий.
 Замовлення гуртом повитаємо радо! Ціна
 одного примірника виносить 1 долар.

Ся гарно оправлена книжочка вийшла з

Заходіть до торгівлі **МИХАЙЛА ОПУШ-**
КЕВИЧА в ЕСПЕРАНСА — а ніколи не по-
 жалуйте!

Книжки до набутя.

В ОО. Василіян в Прудентополи можна
 набути слідуєчі книжки:

КНИЖКИ ДУХОВНОГО ЗМІСТУ.

Історія біблійна Старого Завіта	5\$000
Читання о Прч. Діві	\$800
Богородице Діво (за Штольцом)	\$600
Мати Марія (маєві розважання)	\$800
Як молитися на нервиці	\$300
„ „ „ „ з образками	\$500
Наслідування Христа опр.	3\$500
Любим Ісуса опр.	1\$600
Правди віри	1\$000
О супружестві і родині	\$800
Правда і обман	1\$000
Соціалісти вороги віри і нагроду	\$400
Наука соціалістів	\$600
Осторожно з огнем	\$300
Поучення і поради I.	1\$000
„ „ II.	1\$000
Як любити Ісуса	1\$200
Молитва — средство до спасеня душі	1\$200
О Церкви	\$800
Св. Йосиф	1\$300
Набоженство до св. Йосифа	\$40С
Жите св. Маргарети Аляко	1\$300
Основні Правди	\$800
Отче Наш	1\$500
Кто яко Бог	1\$200
Житте св. Василія	\$600
Християнська Неаїста	1\$600
Польні Лелії	1\$000
Кілька уваг о вихованню дітей	\$400
Наша віра	\$700
Памятка з Місії	\$300
Християнський пашпорт	\$500
О потребі і значіну католицької праці	\$400
Таємниці для кружків	1\$500
Приписи для ревнителів	\$500
Грамоти ревнительські (дипльоми)	1\$000
Вписові картки для чл. бр. Н. С.	\$100
Божественний Спаситель опр.	6\$000
Різдвяний дарунок	1\$300

МОЛИТВЕННИКИ.

Молитв. Християнської Родини	7\$000
Да святиться (оправлений)	2\$200
Співанник Церковний брош.	1\$500
„ „ опр.	2\$200
Молебен до Найс. Серця Ісуса	\$300
„ „ Прч. Діві Марії	\$300

КНИЖКИ ЗМІСТУ СВІТСЬКОГО.

З журбою радість обнялась (поезії)	1\$600
На зелених горах	1\$000
Чужиною	1\$400
Кривава Книга II. часть	4\$000
Царський вязень опр.	5\$000
Вибір поезій Івана Франка	1\$500
Християнська організація	1\$000
Про гетьмана Івана Сірка	\$800
Календарик „Приятеля“	\$300
Підручний календарик „Ідея“	\$300

Резиденція: Prudentopolis

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікара і професора уні-
 верзитету при великім шпитали S-ta Casa як також
 Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Paraná.

Лічить всякі недуги так внутрішні як і зовнішні.
 Для бідних ординує даром.

Українці! спішіть у всіх ваших долегливостях до
 свого лікара Українця, перед котрим своєю мовою
 можете докладно висказати що Вам бракує.

Rua Major Carvalho

BEVAM AS CERVEJAS DA

ATLANTICA

CAIXA
 POSTAL

246.

TELE-
 PHONE

454.

Atlantica

Luzitana

Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА
 ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул.
 Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург-
 го, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ:
 Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Вільц, Вода Столова, Жені-
 бре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Ма-
 лин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду
 скількість ячменю і платимо найлучші
 ціни! Роздаємо також насіне ячменю
 за контрактом і продаємо вибиране
 насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і
 економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у
 Прудентополи в домі п. М. Козловского.

„Cervejaria „Cruzeiro“

Одна з першорядних пивоварень в Куритибі — пору-
 чає Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу
 по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba»,
 «Esecurinha» і инше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скіль-
 кости і платить найвищу ціну.

CURITYBA — Caixa Postal 180